

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo.mmm@gov.fi

Viite: VN/23040/2024-MMM-5

Asia: Lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi tuotantokaniinien hyvinvoinnista

Eläinlääkäriliitto kiittää mahdollisuudesta lausunnon antamiseen.

Yleiset huomiot

Eläinlääkäriliitto pitää hyvänä asiana sitä, että tuotantokaneille tehdään oma asetuksensa. Myös keinosiemennyksen kieltäminen asetuksella on positiivinen muutos. Kuitenkin, vaikka eläin onkin tuotantoeläin ja sen elämä on lyhyt, ei sen pitäisi oikeuttaa huonompia pito-olosuhteita. Huonommat olosuhteet mahdollistavia poikkeuksia, kuten teuraskanien harvempaan juottoon ja pelkkien siitoseläinten käsittelyyn totuttaminen, ei tulisi säätää. Luonnoksessa on myös nähtävissä kiire valmistelussa. Siinä on muun muassa suoria lainauksia turkiseläinasetuksesta, johon ei pitäisi uuden hyvinvointilainkaan valossa tukeutua tätä asetusta tehdessä. Lisäksi asetusta ei tule muotoilla nykyisiin pito-olosuhteisiin sopiviksi, vaan olemassa olevien toimijoiden tulisi sopeutua uuteen lakiin ja sen pohjalta annettuihin asetuksiin.

Pykäläkohtaiset huomiot

2 § Määritelmät

Osasto tulisi määritellä tarkemmin ja se olisi hyvä lisätä 2 §:n määritelmiin. Asetuksessa esimerkiksi edellytetään jokaiseen osastoon luonnonvaloa. Kuinka suuri osasto voi olla ja pitääkö valon riittää kaikille osaston eläimille? Onko osasto samaa ilmatilaa?

Siitoskanin määritelmässä tulisi erikseen poissulkea lemmikkieläimet. Määritelmää tulisi tarkentaa niin, että asetus koskee tuotantoon käytettäviä siitoseläimiä. Nuoren ja aikuisen kanin määritelmät ja/tai ikärajat jäävät asetuksessa epäselviksi samoin kuin häkin ja karsinan määritelmät. Nämä puuttuvat 2 §:n määritelmistä, mutta niitä käytetään myöhemmin asetustekstissä.

3 § käsittely ja hoito

Ensimmäisen kappaleen lopussa edellytetään siitoskanien totuttamista käsittelyyn. Myöhemmin samassa pykälässä vaaditaan kuitenkin kynsien leikkaamista ja villantuotantoon käytettävien kanien kerimistä riittävän usein. Edellä mainittujen toimenpiteiden lisäksi kaneja käsitellään myös tainnutustilanteessa. Ei siis riitä, että vain siitoskanit totutetaan käsittelyyn. Esitetään siis muotoilua "kani on totutettava tarvittavaan käsittelyyn ja ihmisten läheisyyteen ...".

Lauseeseen "kania ei saa nostaa korvista eikä jaloista" esitetään joko lisäystä "eikä pelkästään mahasta" (kuten perustelumuistiössä), tai vaihtoehtoisesti kieltojen sijasta asetuksen tulisi ohjeistaa hyväksyty tapa kanin nostamiseen.

4 § Ryhmäkasvatus ja sosiaaliset suhteet

Mikä on nuoren kanin ikäraja tai määritelmä? Myös aikuisen kanin määritelmä jää epäselväksi. Nämä termit tulisi selittää kohdassa 2 §. Epäselvää on myös, mitä kaneja saa pitää yksin ja minkä ikäiset tulisi pitää ryhmässä.

5 § Ruokinta ja juotto

Teuraskanien juotto vähintään kolmesti päivässä mahdollistaisi liian pitkät yhtäjaksoiset ajat ilman vettä. Paras vaihtoehto olisi jatkuva vedensaanti kaikille kaneille. Ellei tämä ole mahdollista, tulisi asetuksessa määrittää juottovälit samoin kuin hevosilla. Jos vettä ei ole jatkuvasti saatavilla, tulisi varmistaa kaikkien eläinten pääsy juomapaikalle. Tässä on huomioitava myös ihmisiin tottumattomat eläimet. Laumahierarkia ja pelko lähestyä juomakuppia ihmisen läsnäollessa saattavat estää joidenkin yksilöiden pääsyn juomapaikalle. Onko kylmän veden juominen kanille lajityypillistä? Vesi voi tämän asetuksen puitteissa olla lähellä jäätympistettä.

Eläinlääkäriliito on pettynyt siihen, että teuraskanien juottamiseen on tehty poikkeuksia juomaveden jatkuvasti saatavilla oloon. Siitos- ja villakaneille on kuitenkin tarjottava sulaa vettä jatkuvasti siirtymäajalla. Sama siirtymäaika tulisi koskea kaikkia kaneja. Asetusta ei tule muotoilla nykyisiin pito-olosuhteisiin sopiviksi, vaan olemassa olevien toimijoiden tulisi sopeutua uuden asetuksen vaatimuksiin.

Karkearehun tulisi väkirehun tavoin olla samanaikaisesti kaikkien saatavilla. Laumahierarkia ja pelko lähestyä ihmistä saattavasta estää joidenkin yksilöiden pääsyn ruoka- tai juomapaikalle halutessaan, jos paikkoja on liian vähän. Tässä on huomioitava myös ihmisiin tottumattomat eläimet.

6 § Kanin hyvinvoinnin ja pitopaikan tarkastaminen

Tarkkailu ja tarkastaminen ovat eri asioita. Yksilöiden käyttäytymisen tarkkailu (ruokailu, liikkuminen, hampaiden narskuttelu jne.) edellyttää muutakin kuin lyhytaikaista tarkastamista. Kanit ovat saaliseläimiä ja piilottavat oireensa mahdollisimman pitkään, minkä vuoksi hyvinvointia tulee seurata tiheästi.

Kuolleiden kanien keräilyä päivittäin ei pitäisi tarvita erikseen mainita. Lähtökohta tulisi olla, että kaneja ei kuole päivittäin. Tässä korostuu lemmikki- ja tuotantoeläinten erilainen kohtelu.

Ensimmäisen kappaleen viimeiseen lauseeseen tulisi tehdä lisäys: toimenpiteisiin on ryhdyttävä viipymättä.

Hyväksytyt merkitsemistavat olisi syytä selittää tarkemmin. Miten esimerkiksi villakanit merkitään värjäämättä turkkia?

7 § Tiineyttäminen ja vieroitus

On erittäin positiivista, että keinosiemennys on asetuksella kielletty.

8 § Pitopaikan yleiset vaatimukset

Tässä pykälässä vaikutti olevan paljon eläinten hyvinvointilain toistoa. Tulisi määritellä tarkemmin kanikohtaisia pito-olosuhteita pohjautuen perustelumuiistioon.

Laissa on eroteltu pysyvä pitopaikka ja muut (väliaikaiset) pitopaikat kahteen eri luokkaan. Koskeeko asetus muitakin kuin pysyviä pitopaikkoja?

Perustelumuiistiossa on listattu sääolosuhteet, joilta kanit on erityisesti suojattava. Nämä olosuhteet tulisi listata myös asetuksessa. Luonnoksessa mainittu sääsuoja kuulostaa liittyvän ulkokasvatukseen, mutta esimerkiksi lämpötiloista ei ole erikseen mainintaa. Kanille sopivat pitopaikan olosuhteet, kuten lämpötila ja suoja vedolta tulisi kirjata tarkasti.

9 § Tarha-alueen yleiset vaatimukset

Teksti on kopioitu turkiseläinasetuksesta, eikä tällainen ole toivottavaa. Koko pykälää ei Eläinlääkäriliiton näkemyksen mukaan tarvita, koska pitopaikan tulisi estää eläinten karkaaminen. Haittaeläinten torjunta voidaan siirtää muualle, jos tästä pykälästä luovutaan.

Ansan tilalle esitetään termiä ”loukku”.

10 § Pitopaikan olosuhteet

Valvonnan kannalta esimerkiksi haitallisten kaasujen tarkat raja-arvot ovat hyvä kirjaus.

Koskevatko valaistusmääräykset vain sisätiloja vai myös esimerkiksi varjotaloja? Kuinka valoisa aika varmistetaan varjotalossa talviaikaan?

11 § Pitopaikan erityiset vaatimukset

Häkin ja karsinan määritelmät puuttuvat asetuksesta.

EU:ssa pyritään pois häkkikasvatuksesta. Onko siis järkevää ja tarpeen tehdä häkkikasvatuksen mahdollistavaa asetusta kansallisella tasolla?

Eläinlääkäriliitto katsoo, että asetuksen ei tulisi mahdollistaa kaniin turkistarhausmuotoista häkkikasvatusta tai kanojen virikehäkkikasvatuksen tapaista pitoa. Häkeille asetettavien kriteerien (pohja, tilavuus, virikkeet ym) tulee olla sellaiset, että kanin lajityypillinen käyttäytyminen mahdollistuu myös käytännössä. Eläinlääkäriliitto on turkiseläinten osalta katsonut, ettei nykyinen häkkikasvatus mahdollista eläinten lajityypillistä käyttäytymistä. Siten tällaista kasvatusmuotoa ei tulisi mahdollistaa myöskään tuotantokaneille.

Luonnokseen kirjatut pitopaikkojen minimikoot ovat nykyisiä pitopaikkoja pienemmät, mikä ei ole hyvinvointilain eikä EU-tason lainsäädäntökehityksen hengen mukaista.

12 § Pitopaikan pohja ja kuivitus

Miten samanaikaisesti mahdollistetaan riittävä materiaali kaivamiseen ja estetään kanin kosketus rutiläpohjaan?

Jos kuiviketta on paksu kerros, sisätilan korkeus pienenee. Häkin korkeus tulisi siksi mitata kuivikkeen pinnasta.

Toisessa kappaleessa pohjan materiaalien jakautuminen jäi epäselväksi. Mitä materiaalia jäljelle jäävä 35 % voi olla? Pitääkö tällä alueella olla kuivikkeita?

Ulkokasvatuksessa rei'itetyn pohjan kautta kani altistuu vedolle.

13 § Pesäkoppi

Riittävän iso pesäkoppi ei mahdu minimikokoiseen pitopaikkaan. Kanin tulisi kyetä liikkumaan vapaasti myös pesäkopin ulkopuolella. Kokonaisuus tulee siis huomioida vähimmäiskokoja asettaessa.

14 § Muut pitopaikan varusteet

Makuuhyllyn vaatimus vaikuttaisi olevan suora lainaus turkiseläinten asetuksesta. Kuinka hylly mahtuu minimikokoiseen häkkiin ja miksi kani tarvitsee makuuhyllyn? Jos hylly liittyy kaniin tarpeeseen tarkkailla

ympäristöään korkeammalta, se ei palvele tarkoitustaan näillä kriteereillä, koska kani ei käytännössä mahdu istumaan hyllylle tai sen alle.

15 § Virikkeet

Mikä on riittävästi virikkeitä, onko niitä oltava koko ajan saatavilla ja kuinka usein materiaaleja on vaihdettava?

Kaivaminen on yksi kanin käyttäytymistarpeista ja sen mahdollistamisen tulisi siten olla pitopaikassa oletusarvo, eikä vapaaehtoisesti tarjottava virike.

Ensimmäisen lauseen voisi siirtää pitopaikan vaatimuksiin ja jyrsimisen tarpeen esimerkiksi ruokintaan. Näillä muutoksilla pykälän voisi jättää pois, koska käyttäytymistarpeiden täyttämisen tulisi olla oletusarvo.

16 § Ulkokasvatus

Miksi kanien kasvattaminen tulisi mahdollistaa ulkona? Eurooppalainen kanien kasvatussuosituksen ohjelämpötila on 12–22 °C kaniinin iän mukaan. Tämä ei tutkimuksen mukaan toteudu suomalaisessa kasvatuksessa talvisaikaan. (Kokko, Norring, Kaukonen. 2022. Tuotantokaniinien pito-olosuhteet ja hyvinvointi Suomessa. Suomen Eläinlääkärilehti 8/2022, liite).

Kanit tarvitsevat suojaa erilaisilta sääolosuhteilta. Kolmella seinällä suojattu ulkohäkki ei suojaa sateelta, vedolta tai kylmyydeltä, kuten tarkoitus olisi. Miksi häkin on oltava korotettu maasta, jos pohja on asetuksen mukaisesti runsaasti kuivitettu?

Myös aiemmin valvontaa ohjeistaessaan Evira linjasi, että kanien kasvatus ympärivuotisesti esimerkiksi ns. varjotaloissa ei tarjoa maamme ilmasto-olosuhteissa riittävää suojaa liiallista kylmyyttä vastaan. Eviran mukaan kani ei ole kotoisin arktisilta alueilta eikä ole lajina sopeutunut Suomen talveen.

18 § Siirtymäsäännökset

Toiminnallisiin muutoksiin viiden vuoden siirtymäaika on liian pitkä.

Asetuksen tulisi koskea myös olemassa olevaan tilaan perustettavaa kanien pitopaikkaa ilman siirtymäaikaa.

Tilataulukko

Vähimmäistilojen tulisi olla suurempia. Luonnoksessa esitelty häkkiratkaisu ei mahdollista kanien lajinomaista käyttäytymistä. Liikkumisen ja kaivamisen tarve ei tyydyty minimikokoisissa tiloissa etenkin, kun samaan tilaan on mahdutettava pesäkoppi, makuuhylly ja virikkeitä. Esimerkiksi kaivamisen mahdollistamista edellytetään kuitenkin asetuksessa. Tarkkojen neliömäärien sijaan kaneilla tulisi olla mahdollisuus liikunnan tarpeen tyydyttämiseen (vrt. hevoset ja naudat). Lajinmukainen toiminta tulisi mahdollistaa suurentamalla häkin ja karsinan vähimmäiskokoa. Tämä olisi myös eläinten hyvinvointilain mukaista.

Suomen Eläinlääkäriliitto ry

Kunnioittaen,
Mikko Turku
puheenjohtaja